ULKOMINISTERIÖ 9.10.2018
Turvallisuuspolitiikan ja kriisinhallinnan yksikkö

Eduskunnan hallinto- ja turvallisuusjaosto 10.10.2018; Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2019; Kriisinhallinta

Suomi osallistuu aktiivisesti kansainväliseen kriisinhallintaan hallitusohjelman sekä valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon mukaisesti. Osallistuminen palvelee niin vastuunkantoa kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämisestä kuin puolustusvoimien suorituskyvyn ja valmiuksien kehittämistä. Kansainvälinen kriisinhallinta on tärkeä osa Suomen ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa. Suomen toiminnassa korostuu kriisialueiden omien turvallisuusrakenteiden, oikeusvaltiokehityksen tukeminen ja turvallisuustoimijoiden kouluttaminen. Suomi toteuttaa ja edistää kriisinhallinnan kokonaisvaltaista lähestymistapaa. Keskeistä on turvallisuuden ja vakauden vahvistaminen konfliktialueilla sekä konfliktista kärsivien maiden osaamisen ja kapasiteetin vahvistaminen.

Suomi osallistuu tällä hetkellä **yhdeksään sotilaalliseen kriisinhallintaoperaatioon** yhteensä noin **500 sotilaalla** YK:n, EU:n ja Naton sekä kansainvälisen ISILin vastaisen koalition puitteissa. Osallistumistaso laskee vuoden 2018 lopussa noin 410 sotilaaseen, kun Suomen osallistuminen Libanonin UNIFIL-operaation irlantilais-suomalaisessa pataljoonassa päättyy.

Suomen suurin yksittäinen operaatio-osallistuminen on **YK:n UNIFIL** -operaatio Libanonissa. Suomi osallistuu operaatioon osana ranskalaista reservipataljoonaa noin 160 sotilaalla sekä operaation irlantilais-suomalaiseen pataljoonaan noin 170 sotilaalla. Osallistuminen irlantilais-suomalaisessa pataljoonassa päättyy vuoden 2018 lopussa, mutta jatkuu voimassa olevan kansallisen osallistumispäätöksen mukaisesti ranskalaisessa reservipataljoonassa noin 200 sotilaalla vuoden 2020 loppuun asti. Suomi osallistuu myös YK:n **UNTSO** -operaatioon Lähi-idässä (18 sotilastarkkailijaa) sekä **MINUSMA** -operaatioon Malissa (6 sotilasta, 6 lääkäriä). Kansalliset osallistumispäätökset ovat voimassa toistaiseksi.

EU-operaatioissa Suomella on tällä hetkellä yhteensä 16 sotilasta kolmessa eri operaatiossa: **EUTM Somalia** (7 sotilasta), **EUTM Mali** (2 sotilasta) sekä **EUNAVFOR MED Sophia** (7 sotilasta). Koulutusoperaatioiden kansalliset osallistumispäätökset ovat voimassa toistaiseksi, EU:n Välimeri-operaation mandaatin jatkoa tarkastellaan parhaillaan EU-tasolla.

Suomi osallistuu lisäksi **kansainvälisen ISILin vastaisen koalition** Operation Inherent Resolve (**OIR**) –operaatioon Irakissa noin sadalla sotilaalla. Osallistumista jatketaan vuonna 2019 kansallisen osallistumispäätöksen mukaisesti noin 80 sotilaalla vuoden loppuun asti. Suomi osallistuu myös koalition **poliisikoulutukseen** Bagdadissa, Irakissa viidellä poliisikouluttajalla. Kansallinen osallistumispäätös Naton Irak-operaatioon (Nato Mission Iraq, **NMI**) osallistumisesta on tarkoitus tehdä syksyn 2018 aikana.

Osallistumista **Naton** Resolute Support (RS) –operaatiossa Afganistanissa jatketaan ja osallistumista lisätään 1.1.2019 alkaen noin 60 sotilaaseen.

Sotilaallisen kriisinhallinnan menot ovat viimeisten vuosien aikana pysytelleet noin 100 miljoonan euron tasolla (ulkoministeriön ja puolustusministeriön pääluokat yhteensä). Kuluvana vuonna menojen arvioidaan olevan noin 116 milj. euroa. Vuodelle 2019 sotilaalliseen kriisinhallintaan esitetään yhteensä **109,7 milj. euroa** (ulkoministeriön hallinnonalan osuus 51,2 milj. euroa ja puolustusministeriön 8,5 milj. euroa).

Sotilaallisen kriisinhallinnan **kehystaso** on vuosina 2020–2023 noin 110 miljoonaa euroa vuodessa. Uudet osallistumispäätökset tai merkittävät käynnissä olevien operaatioiden vahvuuden tai suorituskyvyn muutokset vaatisivat lisärahoitusta. Lisärahoitustarpeisiin on varauduttava jatkossakin, sillä tulevia kriisinhallintaoperaatioita tai käynnissä olevien kriisinhallintaoperaatioiden muutoksia ei voida täysin ennakoida.

Siviilikriisinhallintatehtäviin Suomi osallistuu noin **110** lähetetyn **asiantuntijan** panoksella Etyj-, EU- ja YK-operaatioissa sekä kansainvälisen ISILin vastaisen koalition puitteissa. Suomi tukee siviilikriisinhallinnan asiantuntijan panoksella myös Itä-Afrikan valmiusjoukkoa (Eastern Africa Stand-by Force, EASF). Suomen suurin yksittäinen siviilikriisinhallintaosallistuminen on **Etyjin monitorointimissiossa Ukrainassa** (Special Monitoring Mission, SMM), jossa toimii noin 20 suomalaista asiantuntijaa. **EU-operaatioista** eniten suomalaisia on tällä hetkellä EUMM Georgiassa (6), EUAM Ukrainassa (6) ja EUPOL COPPS:ssa Palestiinalais-alueilla (4). **YK:n siviilikriisinhallinnan** merkitys on kasvanut ja Suomen osallistuminen on vakiintunut noin 20 poliisin tasolle. Tavoitteena on jatkaa 20–25 poliisiasiantuntijan määrällä myös tulevina vuosina.

Suomen siviilikriisinhallintaosallistumisen vuoden 2014 kansallisessa strategiassa linjattu **tavoitetaso** on 150 asiantuntijaa. Siviilikriisinhallintamomentin nykyinen taso mahdollistaa kuitenkin vain 110-120 asiantuntijan lähettämisen vuodessa ja jatkossa kustannustason nousu tekee edes tämän tason ylläpitämisen vaikeaksi. Valmistelussa olevan uuden **siviilikriisinhallintalain** on määrä tulla voimaan vuoden 2019 alusta alkaen ja laki tuo uudistuksia palvelussuhteen ehtojen osalta. Lakiin ollaan lisäämässä oikeus asunto-, koulutus- ja päivähoitokorvaukseen sihteeristökaupungeissa työskenteleville asiantuntijoille ja näiden kustannusvaikutusten arvioidaan olevan vuositasolla yhteensä enimmillään noin 700 000 euroa. Myös olosuhdekorvauksiin ollaan tekemässä tarkistusta, jonka kustannusvaikutusten arvioidaan olevan noin 90 000 euroa vuositasolla. On myös huomioitava, että kuluvana vuonna alkanut poliisikoulutus Irakissa on asiantuntijakustannuksiltaan huomattavasti tavanomaista kalliimpaa: viiden asiantuntijan lähettäminen Irakiin tuo vuositasolla noin 625 000 euron lisäkustannukset verrattuna viiteen tavanomaiseen asiantuntijan sekondeeraukseen. Vuodesta 2020 eteenpäin tullaan esittämään momentin kehyksen korottamista pysyvästi niin, että osallistumistaso voidaan säilyttää vähintään 120 asiantuntijassa.